

Kommunernes Landsforening

Den 10. april 1992

Indenrigsministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K

Vedrørende eventuel indførelse af et aktivitetskriterium i det kommunale tilskuds- og udligningssystem

Indenrigsministeriet har med skrivelse af 20. marts 1992 (sag nr. 1400-1) på foranledning af et spørgsmål fra Kommunaludvalget anmodet om en udtalelse fra landsforeningen vedrørende det principielle i at indføre et aktivitetskriterium i det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Baggrunden for debatten om de aktivitetsbestemte tilskud har været overvejelser om at motivere kommunerne til at fremme en indsats på særlige opgaveområder. Det er dermed også en debat om Folketingets muligheder for gennem en målstyring at præge udviklingen på opgaveområder, hvor kompetencen til prioritering og detailbeslutninger er udlagt til kommunerne.

Det er landsforeningens opfattelse, at staten og kommunerne løbende bør være i dialog om udviklingen i de kommunale opgaver. Dette bør blandt andet ske med henblik på, at kommunerne generelt arbejder i overensstemmelse med de overordnede mål, som regeringen og Folketinget fastlægger.

Landsforeningen vil opfordre til, at staten og kommunerne i fællesskab drøfter mulighederne for at styrke dialogen om udviklingen i de kommunale opgaver. Landsforeningen vil imidlertid advare mod, at opmærksomheden i denne debat alene koncentrerer om økonomiske incitamenter, hvor kommunerne tilskyndes til at anvende flere ressourcer på udvalgte opgaveområder. De økonomiske incitamenter er kun ét blandt flere redskaber i samarbejdet mellem stat og kommuner om opgaveløsningerne.

Aktivitetsfremmende tilskud er ikke noget nyt. Forud for kommunalreformen blev store dele af den kommunale aktivitet finansieret ved procentrefusioner. Der er en række argumenter for, at skiftende regeringer, Folketinget og kommunerne i fællesskab har arbejdet på at

afskaffe disse refusionsordninger siden kommunalreformen i 1970.

Refusionsordningerne medførte en forvriddning af den lokale beslutningsproces. De var endvidere administrativt besværlige og vanskeliggjorde en effektiv styring af statsfinanserne. Hertil kom, at økonomisk velfunderede kommuner havde bedre mulighed for at iværksætte aktiviteter og dermed opnå statstilskud, samt at ordningerne var knyttet til afholdte udgifter og ikke til kvalitet og mængde.

Det er landsforeningens opfattelse, at anvendelse af aktivitetsbestemte tilskud enten som procentrefusion eller som et fast tilskud pr. ydelse vil skabe en række af de samme problemer, som de tidligere procentrefusioner.

Det gælder først og fremmest en forvriddning af de lokale løsninger. På de fleste kommunale serviceområder – f.eks. på ældreområdet – har man i dag en meget bred vifte af ydelser, som sammensættes fleksibelt efter den enkelte borgers behov. Hertil kommer, at der på mange områder eksperimenteres med nye utraditionelle løsninger og forsøg i bestræbelserne på at forny de kommunale serviceydelser, blandt andet gennem decentralisering og brugerdeltaelse.

Aktivitetsbestemte tilskud vil med stor sandsynlighed påvirke kommunerne til at anvende traditionelle standardtilbud, og samtidig vil enkelte ydelser i den samlede vifte af tilbud få en særlig prioritering. Erfaringerne med refusionsordningerne viste, at dette ofte resulterer i løsninger, der er mere præget af refusionstænkning end af borgernes behov.

Neutralitetshensynet retter sig ikke kun mod sammensætningen af ydelser inden for et bestemt opgaveområde. Neutralitetshensynet gælder også i forhold til prioriteringen mellem forskellige kommunetyper. Ét hensyn i det nuværende tilskuds- og udligningssystem er, at kommunerne skal have mulighed for at anvende ressourcerne på de opgaveområder, hvor lokalsamfundet har de største behov. I nogle